

Крім того, загрози вітчизняному виробництву звертають увагу держави на необхідність його підтримки, проведення різних реформ і організацію захисних заходів.

Багато вчених вважають глобалізацію закономірним об'єктивним процесом. При цьому глобалізація, з одного боку, надає державам нові можливості, з іншого – несе загрози ЕБ. Глобалізація може стати чинником, який змушує вітчизняного виробника, з метою підтримки його діяльності, вийти на новий рівень, а економіці держави стати більш конкурентоспроможною, оскільки, виклики і загрози викликають необхідність вдосконалення та розвитку всіх економічних потенціалів держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Авдійський В. И. Экономическая безопасность в условиях глобализации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.psj.ru/-saver_people/detail.php?ID=75223.*

Іваночко Руслана Іванівна, *магістрантка 1 курсу,*
Снігур Христина Анатоліївна, *к.е.н.,*
старший викладач кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ

Структуру сучасної фармацевтичної промисловості складають компанії, що займаються дослідженням, розробкою, виробництвом та розповсюдженням ліків для використання у сфері охорони здоров'я або у ветеринарії. Розробка і виведення на ринок нових препаратів має величезний позитивний вплив на глобальне здоров'я, процвітання та економічну продуктивність, рятуючи життя, збільшуючи його тривалість, полегшуючи страждання, запобігаючи оперативному втручанню та скорочуючи перебування на лікарняних ліжках.

Успіхи в розвитку медицини дозволили подолати багато смертельних, раніше невиліковних захворювань, а також встановити контроль над іншими небезпечними для життя загрозами. Лікарська терапія нині є невід'ємною частиною практично всіх аспектів охорони здоров'я.

Фармацевтичні препарати (біофармацевтичні препарати, лікарські засоби, ліки) визначаються як будь-які речовини, призначені для використання в діагностиці, лікуванні або профілактиці захворювання, або ж як будь-які речовини (крім їжі), призначені для впливу на структуру або функціонування організму [1]. Згідно Закону України «Про лікарські засоби», це «будь-яка речовина або комбінація речовин, що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи будь-яка речовина або комбінація речовин, яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу» [2]. Ліки можуть вироблятися у таких формах, як таблетки, гранули, капсули, мазі, порошки, розчини та суспензії тощо.

Прогнозується, що доходи світової фармацевтичної галузі (рецептурні ліки) у 2018 році сягнуть приблизно 1 226 млрд. дол. і демонструватимуть стабільне зростання протягом наступних п'яти років (2018-2022 рр.). Така динаміка галузі пояснюється тенденцією старіння населення, зміною способу життя, повсякденною активністю, нездоровим харчуванням, збільшенням захворюваності хронічними захворюваннями населення по всьому світу. На рис. 1 відображено динаміку розвитку лише одного з сегментів ринку – рецептурних лікарських засобів.

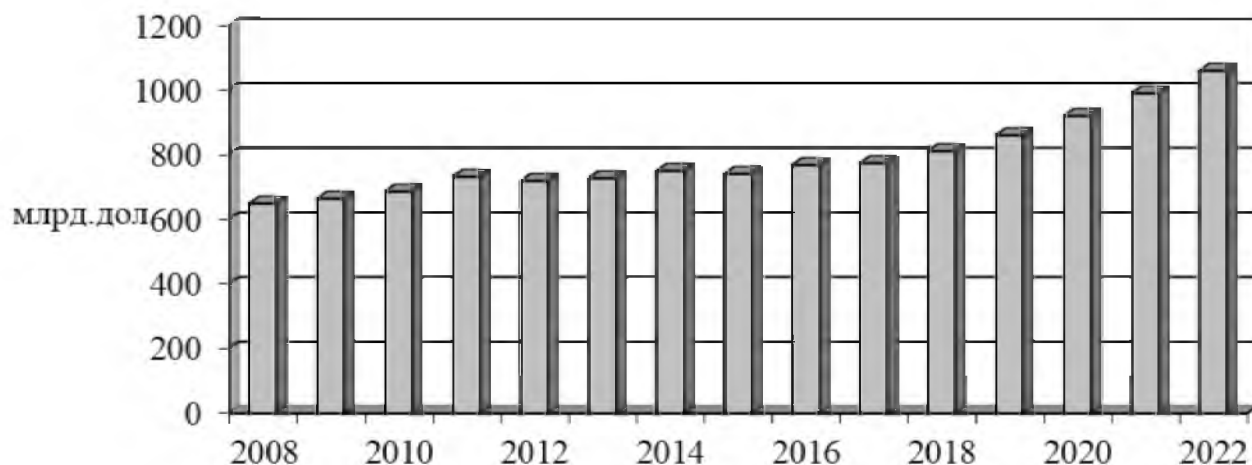

Рис. 1. Загальний обсяг продажів рецептурних ліків у світі в 2008-2022 рр., млрд.дол. (Джерело: [3])

На рис. 2 відображено структуру доходів світової фармацевтичної галузі в розрізі регіонів станом на кінець 2017 року. Як ми можемо бачити, частка США становить 33% і є найбільшою, за ними 15 країн Західної Європи із сумарною часткою 22%.

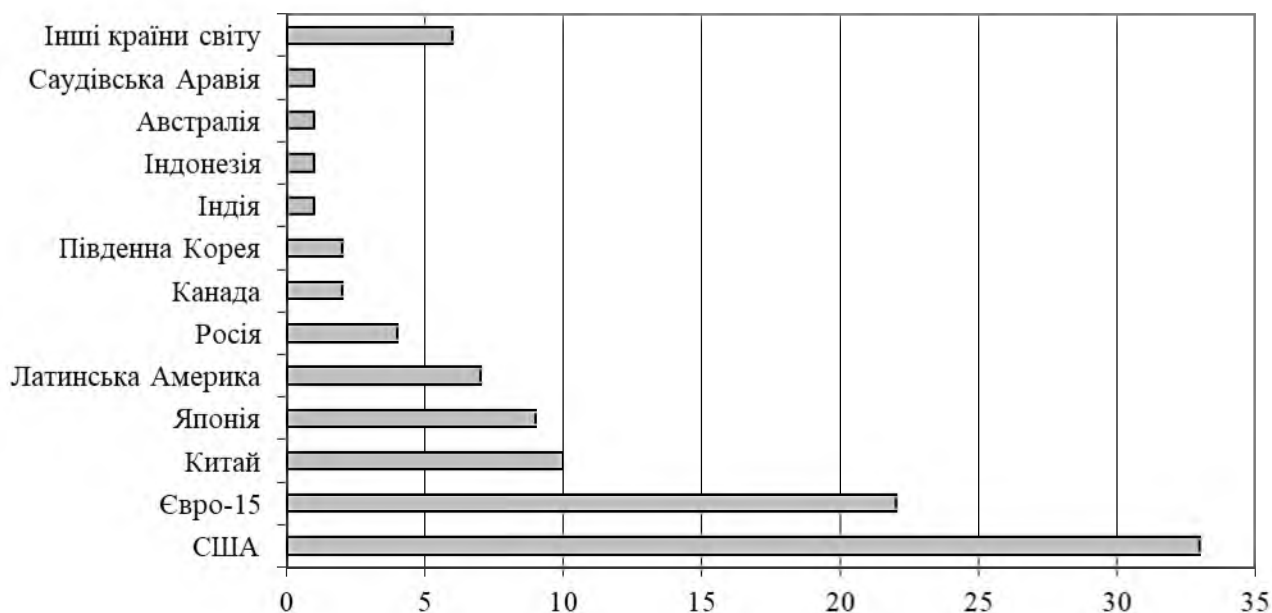

Рис. 2. Структура доходів світової фармацевтичної промисловості в розрізі регіонів, % (Джерело: [4])

Вочевидь, найпотужнішими «гравцями» на фармацевтичному ринку є американські і європейські компанії. Лідером на сьогодні є нью-йоркська компанія «Pfizer», доходи якої від продажу лише лікарських засобів наблизилися до рівня 60 млрд. дол. на рік. Також потужними учасниками ринку є американські компанії «Johnson & Johnson», «Merck» і «AbbVie». «Novartis» і «Roche» з Швейцарії, «GlaxoSmithKline» і «AstraZeneca» з Великої Британії і французька «Sanofi» складають європейську «велику п'ятірку».

В цілому, світовий ринок ліків є дуже зрілим і консолідованим. Топ-10 фармацевтичних компаній на цьому ринку утримують частку близько 40%, а топ-15 - приблизно на 50%. Брендіві, запатентовані ліки на сьогодні є складають найбільшу частку в обсягах продажів. Зокрема, глобальні продажі протизапального препарату «Humira» в 2016 р. сягнули суми у понад 16 млрд. дол. Онкологія залишається одним з трьох провідних лікувальних напрямків з точки зору надходжень від реалізації ліків (понад 79 млрд. дол. на рік). Іншими основними терапевтичними напрямками є знеболюючі, антигіпертензивні та протидіабетичні препарати.

Тим не менш, ми можемо виділити кілька ключових загроз і проблем для даного ринку. Зокрема, зростає занепокоєння щодо цін на ліки - багато споживачів вважають, що вартість патентованих засобів є надто високою. Уряди окремих країн вже нині встановлюють обмеження на вартість лікарських засобів і намагаються зробити охорону здоров'я більш доступною. Відповідно до цього, препарати-генерики становлять все більшу конкуренцію, оскільки вони є більш прийнятними як для державних програм з охорони здоров'я, так і для окремих споживачів. Оскільки термін чинності патентів закінчується, продаж таких брендівих засобів, ймовірно, нарощуватиметься.

Те що є загрозою для одних компаній, зазвичай може бути можливістю для інших. Обмеженість терміну дії патенту та потреба в дешевих ліках відкриває простір новим компаніям для виходу на ринок та зростання. Інновації залишаються важливими, особливо тому, що навіть великі компанії сьогодні приймають рішення відмовитися від них на користь придбання генериків. Розробка нових ліків допоможе компенсувати завершення терміну дії старих патентів, а досягнення в сфері онкології повинні найближчим часом принести на ринок нові продукти.

Незважаючи на ці виклики та економічну нестабільність, світовий фармацевтичний ринок продовжуватиме зростати. Злиття та поглинання стануть ключовою стратегією, а попит зростатиме разом із розвитком національних, регіональних і глобальних програм охорони здоров'я. Інновації та доступність - це дві стратегії із найбільшим потенціалом, і для досягнення успіху на ринку завданням виробників є їх збалансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тищенко А. Н. Социально-экономическое значение и характерные черты фармации / А. Н. Тищенко, А. В. Доровский // *Світова економіка та міжнародні відносини*. – 2013. – № 3. – С. 13–20.
2. Закон України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 № 123/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр>

3. *World Preview 2017, Outlook to 2022 [Електронний ресурс] / EvaluatePharma®. – Режим доступу : <http://info.evaluategroup.com/rs/607-YGS-364/images/WP17.pdf>*
 4. *Share of pharmaceutical revenue worldwide in 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/784420/share-of-worldwide-pharma-revenue-by-country/>.*
-

Щиголь Олег Олексійович, магістрант 1 курсу,
Синиця Світлана Михайлівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ УСТАНОВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Фінансова стратегія установи охорони здоров'я – це формування системи довгострокових цілей фінансової діяльності установи і вибір найефективніших шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія та фінансова політика медичної установи узгоджується із загальною стратегією установи та державною стратегією і політикою, в тому числі фінансовою, і виступає чинником її ефективного функціонування та фінансового розвитку у майбутньому. Фінансова стратегія передбачає формування стратегічних цілей і завдань фінансового менеджменту на певний (наперед визначений) період; конкретизація розробленої стратегії за періодами її реалізації; розроблення фінансової політики, яка дозволить вирішувати конкретні завдання за відповідними напрямками фінансової діяльності. Завершальним етапом є оцінка розробленої стратегії щодо її узгодженості з загальною стратегією, з умовами зовнішнього фінансового середовища, з можливостями ресурсного забезпечення. Важливою умовою забезпечення ефективності фінансового менеджменту є впровадження оцінки результативності діяльності галузі та установ охорони здоров'я. З цією метою варто запровадити систему стратегічного фінансового планування та бюджетування, використання програмно-цільового методу. Стратегічне фінансове планування передбачає розширення часових меж фінансового планування шляхом розробки цілісної фінансової політики на 3–5 років, середньострокове планування й оперативне фінансове планування в установах охорони здоров'я. Стратегічне фінансове планування в медичній установі характеризує процес визначення обсягів вхідних і вихідних грошових потоків, їх збалансування та узгодження у часі і в просторі (синхронізація) із потребами фінансового забезпечення її діяльності. Вбачаючи за необхідне в процесі фінансового планування здійснювати економічне обґрунтування фінансових рішень щодо руху грошових коштів медичної установи, вибір їх альтернативних варіантів та розробку бюджетів.

Мета бюджетування – підвищення ефективності функціонування установи охорони здоров'я через удосконалення функцій планування, оперативного управління і контролю. Бюджетування покликане вирішувати такі завдання: підвищення ефективності управління витратами; оптимізацію витрат, регулювання собівартості медичних послуг, узгодження цілей і завдань усіх підрозділів зі стратегією установи та галузі загалом, мотивацію керівників